

Asia: VN/4037/2026

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi eräistä kalastusrajoituksista Saimaalla vuosina 2026-2031

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen eläinoikeusjuristien lausunto ottaa kantaa Saimaan verkkokalastuksen tarpeellisuuteen saimaannorpan esiintymisalueella sekä verkkokalastuskiellon pituuteen. Lausunnolla oleva valtioneuvoston asetus ei ole pidentämässä verkkokalastuskieltoa vähintään heinäkuulle. Kiellon päättyminen kesäkuun lopussa ei turvaa riittävästi saimaannorpan suojelutarvetta.

Varsinkin pienikokoiset kuutit, mutta myös täysikasvuiset saimaannorpat ovat vaarassa kuolla hitaasti ja kivuliaasti verkkoihin. Ilmastonmuutos vaikeuttaa norppien selviytymistä, joten on syytä toteuttaa ne suojelutoimet, jotka ovat mahdollisia helposti ja nopeasti. Verkkokalastuksen kieltäminen on tällainen toimi.

Verkkokalastuksen suosio on laskussa ja varsinkin ammattikalastajat ovat pitkälti siirtyneet norppaystävällisiin pyyntitapoihin. Tätä myönteistä kehitystä on valtion toimesta syytä tukea. Koska kalastusta ei ole kokonaan kielletty Saimaalla, vaan vain norppien keskeisillä liikkumisalueilla ja vain verkkopyynnin osalta, kalastajien intressi ei ylitä norppien suojelun tarvetta. Tutkimus osoittaa, että verkkopyynti aiheuttaa norppakannassa niin paljon kuolleisuutta, että se vaarantaa kannan elpymistä. EU:n luontodirektiivi (92/43/ETY) edellyttää saimaannorpan tiukkaa suojelua lajin koko esiintymisalueella. Direktiivin 2 artiklan 2 kohta edellyttää toimenpiteitä, joilla pyritään varmistamaan suotuisan suojelun tason säilyttäminen tai sen ennalleen saattaminen. Edelleen direktiivin 6 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava erityisten suojelutoimien alueilla tarpeellisia toimenpiteitä lajin elinympäristöjen heikentymisen sekä lajia koskevien häiriöiden estämiseksi, joita varten alueet on osoitettu.

Asetusluonnoksesta laaditussa muistiossa (18.2.2026) todetaan, että verkkokalastus on maaseudun asukkaiden harrastus, mutta heinäkuussa mökkiläiset kalastavat verkoilla enemmän kuin paikalliset

asukkaat. Muistio toteaa myös, että verkkokalastuskiellon jatkaminen heinäkuun ajaksi vähentäisi Saimaan ahvensaalista ja estäisi kalastuksen korkean kysynnän aikana heinäkuussa. Muistiosta voi päätellä, että kysymys on pitkälti vapaa-ajan kalastajien intressin turvaamisesta. Riittävän kalansaaliin voi vapaa-ajan kalastaja kuitenkin saavuttaa muilla pyyntitavoilla kuin verkkokalastuksella. Sinänsä kesäkuukaudet eivät ole verkkokalastuksenkaan sesonkia.

Suomen eläinoikeusjuristit kiinnittää lisäksi huomiota siihen, että maa- ja metsätalousministeriön omalla hallinnonalalla toimiva metsähallitus vastaa saimaannorppakannan seurannasta ja monista suojelutoimista, mutta norppien suojelun tarpeen tuntevat norppa-asiantuntijat eivät ole kalatalousasiantuntijoiden ohella osallistuneet asetuksen taustalla olevan raportin valmisteluun. Huomion arvoista on, että myös raportin osana toteutetun kansalaiskyselyn perusteella verkkokalastuskiellon pidentämistä kannatettiin laajasti ja kansalaismielipide on tutkitusti laajalti verkottomuuden kannalla.

Suomen eläinoikeusjuristit toteaa lausuntonaan, että EU:n luontodirektiivin tavoitteiden varmistamiseksi verkkokalastus tulisi kieltää saimaannorpan esiintymisalueilla kokonaan tai vähintään Saimaan vuosittaista verkkokalastuskieltoa tulee pidentää norppien esiintymisalueilla vähimmillään heinäkuun loppuun. Samalla eläinoikeusjuristit katsoo, että uhanalaisten eläinten suojelun tarve tulisi viimein nostaa ihmisten taloudellisten tai muiden hyötyjen yläpuolelle, tässä tapauksessa vain Saimaalla esiintyvän erittäin uhanalaisen norpan suojelu vapaa-ajan kalastajien verkkokalastusharrastuksen intressien yläpuolelle.

Tarja Heinilä-Hannikainen

Suomen eläinoikeusjuristit ry, hallituksen jäsen

Heinilä-Hannikainen Tarja
Suomen eläinoikeusjuristit ry